

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdlila a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobkyně: H. S.**, zastoupena JUDr. Filipem Chytrým, advokátem, se sídlem Polská 40/1505, Praha 2, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 10 Az 9/2005 - 50 ze dne 14. 7. 2005,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností napadá rozsudek shora označený, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 2. 2005, č. j. OAM - 2508/VL - 20 - P17 - 2004, kterým nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a kterým bylo zároveň rozhodnuto, že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci, a městský soud takové pochybení akceptoval. Nedostatky ve skutkových zjištěních stěžovatelka spatřuje v tom, že se žalovaný nedostatečně zabýval stěžovatelčinou obavou před vyhrožováním ze strany neznámých mužů. Je přesvědčena, že pronásledování ze strany neznámých sob, kterému byla společně s dcerou vystavena poté, co její manžel opustil Arménii, splňují definici pronásledování podle zákona o azylu. Stát jí nebyl schopen odpovídajícím způsobem poskytnout ochranu. Dále stěžovatelka uvádí, že si žalovaný neopatřil dostatečné podklady pro posouzení situace stěžovatelky, jeho prameny byly nedostatečné ve vztahu k posouzení její žádosti. Měly být použity studie i jiných mezinárodně osvědčených institucí ohledně situace, která panuje v Arménii. Skutková zjištění žalovaného byla nedostatečná a v rozporu s § 3 odst. 4 a 32 odst. 1 správního řádu. Navrhla proto, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení, přičemž navrhla přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný namítá, že v řízení vycházel z tvrzení, která stěžovatelka sama uvedla, přičemž z hlediska zjišťování situace v Arménii použil Zprávu MZV USA, která je založena právě na zprávách organizací zmiňovaných stěžovatelkou, jakými jsou Amnesty International a Human Rights Watch. Navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka požádala o azyl z toho důvodu, že poté, co Arménii opustil její manžel, neboť měl být obviněn z toho, že napomáhal jako řidič, jenž se účastnil pravidelného vojenského cvičení, pachatelům útoku na parlament v J. v roce 1999, ji opakovaně od roku 2000 navštěvovali neznámí lidé, hledali manžela, začali jí vyhrožovat a dceru obtěžovali. Ze strachu se proto rozhodla opustit Arménii, v České republice již byli před tím dva její synové. Měla tedy obavu z neznámých lidí v Arménii. Návštěvy neznámých lidí šla ohlásit policii, ta jí však sdělila, že jde o problém vojenské policie, tam však již nešla. Poté, co neznámí muži na její dceři vyzvídali, kde se zdržuje její manžel, ohlásila tento incident telefonicky policii. Ze správního spisu dále plyne, že stěžovatelčinu manželovi nebyl v České republice udělen azyl (rozhodnutí bylo potvrzeno Vrchním soudem v Praze v roce 2002) – stěžovatelčin manžel jako důvody své žádosti o azyl uváděl potíže v zaměstnání, které jej přinutily opustit zemi původu. Žalovaný stěžovatelce azyl neudělil, poukázal na rozpory ve výpovědi její a jejího manžela v době, kdy žádal o azyl, přičemž tvrzení žalobkyně o pronásledování hodnotil na pozadí informací o situaci v Arménii obsažených v Informaci MZV ČR z roku 2003, Zprávy MZV USA o dodržování lidských práv za rok 2003, a z aktuální informace ČTK. Neshledal přitom, že by byly naplněny podmínky pro udělení azylu stanovené § 12, § 13 či § 14 zákona o azylu, ani překážka vycestování nebyla shledána. Stěžovatelka v žalobě podané proti tomuto rozhodnutí namítla porušení procesního předpisu (správního řádu) a dále vyslovila názor, že jí měl být azyl udělen, neboť splnila podmínky stanovené § 12 (byla pronásledována s dcerou neznámými muži na základě příslušnosti k sociální skupině – rodině manžela, policie svou nečinností prokázala, že není schopna zajistit ochranu její rodině) či 14 zákona o azylu (neudělení azylu v tomto ohledu považovala za nedostatečně odůvodněné). Městský soud žalobu zamítl. Neboť shodně s žalovaným došel k závěru, že stěžovatelka nesplnila podmínky pro udělení azylu a porušení pravidel řízení neshledal. Rozsudek byl stěžovatelce doručen 24. 8. 2005, ta jej napadla kasační stížností podanou dne 5. 9. 2005.

Stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a kasační stížnost je tak podána osobou oprávněnou. Kasační stížnosti byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Pokud jde o důvody, o které stěžovatelka kasační stížnost opírá, pak přestože formálně uvádí důvody podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., z obsahu kasační

stížnosti vyplývá, že fakticky míří rovněž na nesprávné posouzení právní otázky splnění důvodů pro udělení azylu, což lze subsumovat pod kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Pokud jde o vady řízení podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pak by jimi mohly být takové vady řízení, jež by spočívaly v tom, že by žalovaný porušil procesní ustanovení, jimiž je upraveno správní řízení, takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost jeho rozhodnutí, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušit.

Pokud stěžovatelka v kasační stížnosti napadá nedostatečně zjištěný skutkový stav věci a poukazuje na potřebu rozšířit informační zdroje žalovaného o reáliích v Arménii, pak musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že takto odůvodněnou námitku neuplatnila v žalobě, kde pouze citovala ustanovení správního řádu a v souvislosti s překážkou vycestování uvedla, že žalovaný se „v nedostatečné míře zabýval otázkou situace lidských práv v Arménii.“ Vytýkanou „nedostatečnost“ však nijak nekonkretizovala, takže městský soud mohl ve svém posouzení zůstat jen v rovině velmi obecné, což také učinil a pochybení neshledal. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. je nepřípustnou námitka, kterou mohl stěžovatel uplatnit v řízení před krajským soudem, a neučinil tak. Nejvyšší správní soud se tedy vytýkaným nedostatkům v posouzení situace v Arménii nemohl věnovat za situace, že takto konkrétní nebyla námitka vyslovena v řízení před městským soudem, a ten ji proto neposuzoval v poloze, kterou nyní stěžovatelka uvádí. Nejvyšší správní soud za takové situace nemá, co by na napadeném rozsudku přezkoumával právě v napadeném rozsahu zjišťování podkladů pro rozhodnutí ze strany žalovaného. Ostatně stěžovatelka ani neuvedla, jaká konkrétní skutečnost by měla být z citovaných pramenů dokázána.

Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 s. ř. s., vázán řádně uplatněným důvodem podle § 109 odst. 3 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Pokud jde o hodnocení podkladů získaných ve správním řízení, to měl žalovaný zaměřit na zjištění, zda jsou v případě stěžovatelky splněny podmínky pronásledování. Tím je ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu ve znění účinném v době rozhodování žalovaného třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna úřady v zemi stěžovatelčina původu nebo pokud tato země není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Poukazovala-li stěžovatelka v řízení na údajné vyhrožování neznámými osobami, pak podmínka udělení azylu, jež by s těmito aktivitami souvisela, by v takovém případě mohla být splněna pouze tehdy, pokud by útoky byly realizovány v přímé souvislosti s uplatňováním politických práv a svobod (§ 12 písm. a/ zákona o azylu) nebo z důvodu její rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (§ 12 písm. b/ zákona o azylu), přitom v obou případech by nebyla poskytnuta stěžovatelce právě z uvedených důvodů ochrana ze strany příslušných orgánů, pokud by taková ochrana byla potřebná a stěžovatelka by jí hodlala fakticky využít. Jestliže stěžovatelka uváděla v žalobě, že neznámé osoby jí vyhrožovaly pro příslušnost k sociální skupině – rodině, pak jí nelze přisvědčit. Sociální skupinou nelze rozumět rodinu stěžovatelky – tou bývá takové společenství osob, jež pro svou politickou orientaci, minulost či hospodářskou činnost je považováno za překážku politice vlády země původu či je-li považováno za ne dost loajální vůči takové vládě. Stěžovatelce vyhrožovaly neznámé osoby, přičemž stěžovatelka se neobrátila na orgány vojenské policie, jak jí bylo doporučováno a po kontaktu těchto osob s dcerou věc pouze telefonicky oznámila

policii. Trvalo-li vyhrožování, jak stěžovatelka uvádí, téměř čtyři roky, pak nelze takový přístup hodnotit jako dostatečnou aktivitu ve vztahu k orgánům státu země původu.

Vedle toho, že podmínky definice pronásledování ve stěžovatelčině případě nebyly naplněny, z žádných důvodů uvedených v řízení před žalovaným nelze dovozovat, že by jednání neznámých lidí vůči stěžovateli bylo motivováno uplatňováním jejích politických práv, anebo z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů.

Tvrdí-li stěžovatelka, že se žalovaný nezabýval její konkrétní situací („bez podrobnějšího zjištění situace stěžovatelky“), pak tento názor zdejší soud nesdílí. Žalovaný musel vést dokazování právě tím směrem, jenž korespondoval s důvody, které stěžovatelka uváděla a o které opřela svou žádost o azyl. Osobní situaci stěžovatelky pak žalovaný mohl posoudit právě a pouze jen ve vztahu k jejím tvrzením. Za této situace nevyvstávala potřeba dalšího dokazování.

Závěry městského soudu, že ve stěžovatelčině případě se nejednalo o pronásledování v definici azylového zákonodárství, tak Nejvyšší správní soud potvrzuje, neboť jsou zcela v souladu s principy, na nichž je ochrana azylem založena a ve světle kterých je třeba je nutno i zákon o azylu vykládat. Nejvyšší správní soud tu při výkladu zákona o azylu vychází mimo jiné i z článku 1 odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků přijaté v Ženěvě dne 28. 7. 1951 a z Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků přijatého v New Yorku dne 31. 1. 1967, z nichž dovozuje, že udělení azylu v případě útoků vůči žadateli o azyl je důvodné pouze tehdy, jde-li o represí uskutečňovanou ze strany státu. Takovou represí lze dovodit jak ve formě přímé, kdy stát sám určité osoby pronásleduje, tak ve formě nepřímé, kdy stát záměrně určité pronásledované osoby nechrání. O represí ze strany státu se v daném případě nejedná, a to ani o represí nepřímou, neboť stěžovatelka nevyužila dostatečně pomoc příslušných orgánů v zemi původu, a nelze tak dovozovat cílené odmítnutí stěžovatelčiny ochrany ze strany státní moci.

Žalovaný tedy nepochybil ani v otázkách skutkových zjištění, ani v právním posouzení věci; pokud tedy městský soud žalobu zamítl, Nejvyšší správní soud považuje takový výrok za správný.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Za této procesní situace se již Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejso** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. července 2006

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu